

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційна форма навчання, англійська мова для спеціальних цілей, методи оцінювання, заклади вищої освіти.

УДК 811.111:159.9

О 34

Овсянко Г. В.

викладач кафедри сучасних мов, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна), ovanva@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ»

Розглянуто питання формування іншомовної професійної компетенції як важливої складової комунікативної компетентності майбутніх психологів. Наголошено на необхідності та важливості вивчення термінологічної лексики у процесі опанування іноземної мови фахового спрямування студентами-психологами. Проаналізовано етапи формування іншомовної професійної компетенції та зазначено необхідність постійного пошуку нових можливостей і способів її удосконалення у студентів-психологів.

Ключові слова: психолог, іншомовна компетенція, лексична компетенція, комунікативна компетентність, термінологічна лексика.

Постановка проблеми. В сучасних умовах конкурентної боротьби на ринку праці до випускників вищих навчальних закладів спеціальності «Психологія» висуваються підвищені вимоги до рівня сформованості їхньої іншомовної професійної компетенції.

Недостатній рівень сформованості іншомовної професійної компетенції обмежує спеціаліста-психолога у прийнятті участі в міжкультурній комунікації та можливості отримання інформації із аутентичних фахових джерел.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичні аспекти формування іншомовної професійної компетенції студентів ЗВО були предметом дослідження великої кількості вітчизняних та зарубіжних дослідників (Е. Клименко, Л. Ковальчук, В. Ключко, М. Прадівляний, О. Павленко, Н. Прудникова). Формування та удосконалення іншомовної професійної компетенції вважається цими науковцями важливою складовою процесу формування комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів.

Існують окремі праці, присвячені формуванню іншомовної професійної компетенції майбутніх фахівців у сфері медицини, економіки, ІТ технологій та туризму (Л. Коваль, В. Ключко, М. Прадівляний, Ю. Семенчук).

Однак праць з методики удосконалення іншомовної професійної компетенції майбутніх психологів недостатньо. Методологічна база удосконалення іншомовної професійної компетенції таких студентів потребує подальшого дослідження.

Мета статті: розглянути етапи та шляхи формування й удосконалення іншомовної професійної компетенції студентів спеціальності «Психологія».

Основні результати дослідження. У процесі роботи із студентами спеціальності «Психологія» було виявлено недостатній рівень сформованості їх іншомовної компетенції. Більшість першокурсників при вступі у ЗВО мають рівень сформованості іншомовної компетенції нижче середнього. Це, в свою чергу, ускладнює процес формування професійної іншомовної компетенції майбутніх спеціалістів-психологів.

Які б сучасні методи навчання не застосовувались на заняттях з іноземної мови, вони не дадуть бажаного результату, якщо студенти не володіють лінгвістичною компетенцією та не знають базової лексики та граматики.

Лінгвістичну компетенцію вважають складовою частиною іншомовної комунікативної компетенції більшість мовознавців. Під лінгвістичною компетенцією розуміють мовні, лексико-граматичні і фонетичні навички та такі аспекти лінгвістичних знань, як лексичний, граматичний, семантичний, фонологічний, орфографічний і орфоепічний компоненти [1, с. 1].

Лінгвістична компетенція визначає систему правил, яка регулює розуміння людиною того, що є припустимим, а що ні, у мові, якою вона говорить [2, с. 1].

Отже, для формування комунікативної компетенції необхідно, перед усім, сформувати лінгвістичну компетенцію і її важливі компоненти – граматичну і лексичну компетенції, які є фундаментом для спілкування.

Для цього в НУК ім. адм. Макарова студентам спеціальності «Психологія» пропонуються різноманітні форми навчання:

- робота з психологічною термінологією;
- моделювання ситуацій професійного спілкування;
- розбір кейсів, а також рольові ігри з потенційними клієнтами;
- дискусія;
- граматичні вправи.

При опрацюванні лексичного матеріалу та формуванні лексичної компетенції в НУК ім. адмірала Макарова студентами спеціальності «Психологія» використовуються фахові тлумачні словники, електронні ресурси, мультимедійні навчальні програми. Широко використовуються відеоматеріали. Джерелом відеоматеріалів є сайти YouTube, Puzzle-English, FluentU, English-films.com, BBC, CNN World News, ABC News та інші. Також сучасні підручники з іноземних мов мають відеододатки з відеоподкастами та кліпами, розробленими згідно з граматичним та лексичним матеріалом, що вивчається.

Використання відеоматеріалів підвищує якість викладання, активізує навички у всіх мовних аспектах. Даний вид роботи надає можливість розвитку творчої складової особистості студентів та стимулює вивчення іноземної мови самостійно у позааудиторний час.

Студенти також охоче працюють з довідниковою автентичною літературою з професійних сайтів для психологів.

Використовуються такі ресурси, як:

- itseducation.asia – словник термінів з психології англійською мовою (найбільш розповсюджені вислови, назви захворювань, симптомів, процесів, трансформацій, послуг);
- psychclassics.yorku.ca – пропонує класичні тексти з психології (текст можливо підібрати за темою чи автором);
- apa.org – глосарій термінів з психології англійською мовою;
- englishforpsychology.eu.

Подкасти для психологів:

- “Happier with Gretchen Rubin”;
- “Serial”;
- “The Hidden Brain”;
- “Waking Up”;
- “All in The Mind”;
- “99% Invisible”.

У результаті майбутні спеціалісти у галузі психології набувають умінь самостійно удосконалювати свою лексичну компетентність, поповнювати словниковий запас у своїй подальшій професійній діяльності.

Вивчена термінологія використовується у презентаціях та наукових проектах, конференціях. На базі вивченого лексичного матеріалу студенти складають свої власні словники. Кількість термінів узгоджується з програмою дисципліни.

Використання даного алгоритму роботи надає можливість формування не тільки мовленнєвої компетенції студентів, а й сприяє розвитку соціокультурної компетенції, як однієї із складових комунікативної компетентності в цілому.

У процесі навчання студенти не тільки засвоюють та удосконалюють іншомовну мовленнєву компетентність, а й підвищують свою професійну компетентність у галузі психології, що надає можливості кращого працевлаштування та можливості подальшого навчання та стажування закордоном.

Висновки. Формування та удосконалення іншомовної професійної компетенції є важливою складовою процесу формування комунікативної компетентності студентів-психологів у сучасному ЗВО. Фахова іншомовна комунікативна компетентність є складовою професійної компетентності. Рольові ігри, ситуативні вправи, підготовка різних проектів, участь у студентських конкурсах використовуються під час практичної роботи для вдосконалення навичок спілкування. Але фахова комунікація залежить від знання термінології. Тому формуванню лексичної компетентності приділяється велика увага. Існує ряд факторів, які слід враховувати при формуванні фахової лексичної компетентності у студентів-психологів: це великий об'єм термінів та взаємозв'язок з багатьма дисциплінами.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані із вивченням окремих засобів удосконалення іншомовної професійної компетенції окремих спеціальностей психологічного спрямування.

Література

1. Nordquist R. Linguistic Competence: Definition and Examples. ThoughtCo, 2020. URL: <https://www.thoughtco.com/what-is-linguistic-competence-1691123> (Accessed 25 April 2020).
2. John Phillips and Chrissie Tan. Competence. The Literary Encyclopaedia. URL: <https://courses.nus.edu.sg/course/elljwp/competence.htm> (Accessed 25 April 2020).
3. Ключко В. І., Прадівляний М. Г. Формування професійно спрямованої іншомовної компетентності фахівців технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних інформаційних технологій. ВНТУ, 2009. 186 с.

Ovsyanko G. V., *Instructor of the Department of Modern Languages, Education and Research Institute of Humanities of admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), ovanva@gmail.com.*

Features of formation of foreign language professional competence of students of the specialty “Psychology”

The issue of formation of foreign language professional competence as an important component of communicative competence of future psychologists is considered. The necessity and importance of studying terminological vocabulary in the process of mastering a foreign language of professional orientation by students-psychologists is emphasized. The stages of formation of foreign language professional competence are analyzed and the necessity of constant search of new opportunities and ways of its improvement in students-psychologists is noted.

Key words: *psychologist, foreign language competence, lexical competence, communicative competence, terminological vocabulary.*